

Kanada Magyar Ujság
 Kanada és az angol
 nyelvű lapok leggyorsabb
 és legbizalmasabb
 híradója.
 Megjelenik: hétfőnként
 Előfizetési ára \$3.00
 Kiszámlázás után 3.60
 Személyes, helyszíni átal
 as nyomon.
Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
 Kanada Magyar Ujság
 is the leading Hungarian
 Newspaper with the largest
 circulation in the British
 Empire.
 Issued every Thursday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. JANUÁR 30. CSÜTÖRTÖK

NO. 5. SZAM

WHAT THE "GRIFFINS" KNOW ABOUT US?

MORE AND MORE CANADIANS ARE GETTING ACQUAINTED DAY AFTER DAY WITH THE ARTS, LITERATURE AND HISTORY OF THE MAGYAR PEOPLE THROUGH THE MARVELOUS WORK OF A CANADIAN LINGUIST

We published about two weeks ago an article, reprinted from "The Lindsay Post" recalling the well attended and most enthusiastically appreciated address of Prof. Watson Kirkconnell of Manitoba University, who was at that time visiting his people, one of the oldest and most distinguished Scotch-Canadian families in that part of Ontario. Prof. Kirkconnell, during the preparatory work of his "The North American Book of Magyar Verse" became thoroughly acquainted with every phase of Hungarian culture, and on many occasions, when he is asked to speak in public, he chooses that little known subject — thus clarifying another fairly important chapter of the history of one of Canada's industrious nationalities, so often misinterpreted, and even misrepresented in the past.

We wrote at length about the address given in the "Rotary Club" at Lindsay, so we cannot miss saying at least a few words in favor of Watson Kirkconnell's lecture given the other day at the meeting of one of the best known gatherings of the businessmen of Winnipeg; the "Griffin's Club." Prof. Kirkconnell spoke at first about the early stages of the history of the Magyar race, of which there are some 100,000 in this Northern land of promise, all of them adopting the necessary laws of assimilation and doing their utmost to become worthy citizens of this great Dominion—still preferring to keep many of their valuable customs and habits which probably will add some strange but valuable color to the developing Canadian race, built of varied peoples.

Besides the political and cultural evolution of Hungary, the Professor gave some very remarkable evidence of the early centuries of the Magyar state, during which not only the parliamentary constitution — only seven years later than the Great Charter of Britain — was given to the Magyar people, but such important movements of social welfare as the Red Cross was first started in Hungary in the XIIIth Century.

Then Prof. Kirkconnell spoke of the terrific struggle Hungary fought against the barbaric East to save Western civilization, of which the Magyar nation became the furthest outpost. On account of the constant warfare, the Hungary of Louis the Great, reaching three oceans, and under Matthias Corvinus becoming a centre of Renaissance culture—became weak and sacrificed herself on the battlefields instead of cultivating the arts and literature. The Austrian oppression, which also lasted for centuries and banned everything of Magyar character, was mostly responsible for the better class of the Hungarians used Latin instead of their own tongue.

Since the XVIIIth century however there was a constant wish in the Magyar hearts to rebuild their ancient culture, and this movement culminated in the masterworks of such geniuses as Madách, the Magyar Goethe, and Petöfi, the Byron of the struggle for freedom in 1848, during which the Hun-

garians were defeated by the enormous Russian masses, called in for help by the Emperor of Austria, whose well equipped regular army was terribly defeated by the guerilla troops of the Magyars. As the cream of the Hungarian educated classes were massacred, the country, which is recalled by scientists as one of the most perfect geographical and economical units of the world, could not recover from her wounds for decades.

The year 1896, when the Millenary festivities were held to celebrate the one thousandth anniversary of establishing the Magyar State in the Valley of the Danube — found Hungary as one of the most promising countries in Europe. The Great War had to come to crush all the Magyar hopes again. While Count Tisza, then Prime Minister of Hungary, was the only one amongst the statesmen of the Central Powers to protest against war in 1914 — 600,000 Magyar soldiers lost their lives on the different battlefields and at last the principle of self-determination was applied so falsely upon the country embraced by the Carpathians, that the perfect unit was broken into four Alsace-Lorraine and more than 3,000,000 Magyars were transferred to the succession states, having an inferior, so-called "Balkan" culture.

On account of our space being limited, we shall explain in one of our next articles how all the historical developments influenced the Hungarian literature, which — according to Prof. Kirkconnell, who studied the subject very closely — is one of the greatest, but perhaps least known treasures of European culture. As a matter of fact, Prof. Kirkconnell has become a recognized authority on almost any subject, concerning Hungary, and by the request of the Magyar-born citizens of Winnipeg, he is going to give an illustrated lecture on the coming Sunday, February 2nd, at 3 P.M. in the McDougall Memorial Hall.

EVERYBODY WELCOME!

VISSZAADJA AMERIKA AZ ELKOBZOTT MAGYAR VAGYONT

Amint a többi antant-hatalom, úgy az Egyesült Államok is milliókra menő vagyont kobozt el mindazoktól, akik ellen az a nyanu merült fel, hogy együttérzettek a központi hatalmakkal. Így nem egy honfitársunk is megkárosult, a legújabb intézkedések szerint azonban az Egyesült Államok most a kanadai és más országok példáján okolva megtéríti az "elkobozott" alattvalók kárait. Amennyiben Kanadában is akadna magyar ember, akinek bármilyen vagyonát zár alá helyezték volna a háború alatt az Egyesült Államokban, a kártérítésre való jogosultságát legkésőbb március 10-ig jelentse be az "Alien Property Custodian, Arlington Bldg., Washington, D. C." címre.

MEGMEGERZTE MAGAT A RENDŐRGYILKOS

Alberta Hanna községében mult vasárnap éjjel öngyilkosságot követett el egy Winkler nevű öreg telepes, aki ellen az a vád merült fel, hogy sztrichninnel megmérgezett egy reuszt, aki titokzatos körülmények között halt meg. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az igazság kezdől retegű farmer, akit állítólag buzovalvadás miatt jelentettek fel, saját magát is patkánymérgezől ölte meg a börtönben.

Végigjárja Keletet lapunk szerkesztője

Tekintettel arra, hogy lapunk 6500 olvasójának tekintélyes része Kelet-Kanadában él és különösen mióta a Kanada Magyar Ujság átvette az előbb Wellandon, majd Torontóban megjelenő Kanada Magyar Hírlapot, több magyar telep vezetője kérte lapunk vezetését arra, hogy nagyobb teret szánva a keletkanadai magyar híreknek, igyekezzenek kiépíteni a kanadai magyar egységet. Miután keletre aránylag kevés tudósítást kapunk és viszont a körülmények mind- eddig nem engedték meg, hogy a Kanada Magyar Ujság képviselése magát az egyes nagyobb magyar telepeken, lapunk szerkesztője, Bácskai Payerle Béla a február folyamán bejárja a keletkanadai nagyobb magyar központokat és mindenképen arra fog törekedni, hogy személyes tapasztalatai révén minél erősebbre építse ki a keletkanadai magyarságot egyaránt kielégítően újraszervezendő kanadai magyar sajtónak a Kanadában szakadt magyar nép boldogulása érdekében folytatott működését és törekvéseit.

Rotary Club meghívására tart előadást a kanadai magyarságnak új hazájához való ragaszkodásáról, 11. -én az oshawai magyarok véleményét fogja kikérni egy nagy kanadai magyar munkáslap kiépítését illetően, majd a következő beosztással látogatja meg a Niagara félsziget magyarságát; február 12-13 Torontó, 14-15 Hamilton, Brantford, 16-18 Welland, Port Colborne, St. Catharines, Niagara Falls, 19-20 Windsor, 21 Kitchener és 24 Fort William.

Felkérjük a felsorolt városok magyarságát hogy a fent jelzett napokon a nekik legalkalmasabb időpontokban egy barátságos négyüléses körte- nél belüli adjanak alkalmat Bácskai szerkesztőnek arra, hogy a Kanada Magyar Ujságot érdeklő minden ügyben megtudja a keletkanadai magyarság véleményét és egyúttal ismertesse a keleti és nyugati magyarságot egyaránt kielégítően újraszervezendő kanadai magyar sajtónak a Kanadában szakadt magyar nép boldogulása érdekében folytatott működését és törekvéseit.

FÜGGETLENSÉGET KAP INDIA

Habár az indiai helyzet legalap- sabb megvizsgálására kiküldött angol parlamenti bizottság, amelynek élén Simon, neves diplomata áll, még mindig nem küldötte meg jelentését Londonba, Lord Irwin, India alkirálya a New Delhi-i képviselőházban megígértéte azon kijelentését hogy Anglia igenis teljes függetlenséget óhajtott adni Indiának. Kitért az alkirály a legutóbbi lázongásokra és meg állapította, hogy abban az esetben, ha India nem hajlandó ezután beszo- gáttatni az adót, ennek következté- ben a hinduk elfogják veszteni a hite- lüket Angliában, mely nélkül meg fo- benuhul mindaz a kereskedelem, amit az angolok évtizedes következetes- séggel kiépítettek.

Az alkirály szombaton elhangzott beszédére mintegy válaszul vasárnap nagy függetlenségi ünnepet rendez- tek Bombayben a hinduk, mely alkalmal mintegy háromszáz kommu- nista megrohanta és leakarta rántani a hindu függetlenségi lobogót, hogy helyette a vörös zászlót tűzse ki. A rendőrségnek azonban nem is volt alkalmal visszasszorítani a merénylő- ket, miután a hinduk maguk elinté- zték a dolgot, úgy annyira, hogy kato- naságot kellett kirendelni, hogy a még élő kommunistákat kiszabadít- sák a feldühödött fanatikusok karmai- ból.

Magyar kiállítás lesz Calgaryban

A szokásos népművészeti kiállít- sán, zene, ének és táncversenyeket ezúttal az albertai Calgaryban tartja meg a Canadian Handicrafts Guild március 19 és 22 között, a Palliser Hotelben.

A kiállításra elfogadnak minden- nemű kézmunkát, ugymint kosár, bu- tor és egyéb fa-munkát, magyaros jel- legű, mindennemű női kézmunkát, hímzést, festést, csipkemunkát, sző- nyegyet stb. bormunkákat készítménye- ket fémekekből. Egyszóval minden- mű, kézi gyártmányu, művészies, ma- gyaros jellegű munkát.

A kiállított tárgyakat díjazni fog- ják és a legjobb darabok magas pénzbeli jutalomban részesülnek. A kiállításra szánt tárgyakat postán kell beküldeni, vagy személyesen át- adni A csomag így címezendő: Cana- dian Handicrafts Guild, Palliser Hotel Calgary, Alta. "Price Competition Canadian Handicrafts Guild". A küldé- si díjat a feladónak kell megfizet- nie a beküldésénél, viszont a kiállítás- után bérmentve kapja vissza a cso- magot.

Mindenegyese darabot külön cédu- lával kell ellátni. Minden cédulán be- gyen rajta a küldő neve, pontos cí- me. Az eladásra szánt tárgyakra ezen kívül jól olvashatóan fel kell: "FOR SALE" és az eladási árat dolláro- kban. A kiállítandó tárgyaknak követ- lenül meg kell érkezniük legkésőbb március 5-ig a fenti címre. Hasonló kiállításokon már sok dicsőséget sze- reztek a kanadai magyar nép- és ipar- művészek. Reméljük és kérjük, hogy most is minél számosabban vesznek részt ezen a kiállításon.

Torontói tudósítók szerint Ka- nada világszerte elismert művészi együttese, a Hart House vonósnégyes Vincent Massey, Kanada Egyesült Ál- lamokbeli nagykövetének meghívásá- ra február 15-én hangversenyt fog adni Amerika politikai fővárosában. Bennünket kanadai magyarokat an- nál inkább örömmel tölt el ez a meg- tisztelő meghívás, mert hiszen a Hart House Quartet első heggedűse, Kréz Gáza magyar származású művész, aki családjával együtt sokszor fordul meg az Óhazában, ahol mindig ünne- pelve fogadják a zenebarátok.

NINCS PÁRJA A MAGYAR NÉPDALNAK

A "MANITOBA FREE PRESS", NYUGATKANADA LEGNAGYOBB NAPILAPJA EGY EGÉSZ HASABOT SZENTELT A MAGYAR MUZSIKÁNAK — A ZENEI ROVAT SZERKESZTŐJE, MISS RUTH WALKER IS CSATLAKOZOTT A MAGYARBARAT KANADAI UJSÁGIROKHOZ

Közel százezer ember olvassa min den reggel a winnipegi Free Press a tudomány és művészetek terén ugy vaskos számaát és természetesen megvan a maga olvasógárdája a válo- gatott újságról tollából kikerülő ál- landó rovatoknak is, melyek közül a legérdekesebbek egyike kétségtel- nül a "Music Notes Affeld", melyet Miss Ruth Walker szerkeszt Mary Manners néven. Es amit ő mond, au- nak megvan a maga súlya, hiszen Miss Walker Kanadaszerte elismert zenekritikus, aki évenként ellátogat a világ legnagyobb kulturközpontja- ba, hogy azután beszámoljon a Free Press olvasóinak arról, hogy mit tud- nak produkálni a művészet legmag- sabb fokára emelkedtek ott, ahol a pénz nem sajnálja a milliomosok.

is maradandó értékű tevékenységét, a tudomány és művészetek terén ugy szólván teljes egészében közli a zenet fejezetet a "Magyarság" albumából, kiemelve egy a klasszikusok legna- gyobbikának, Liszt Ferencnek, vala- mint az újabb magyar zeneszerzők- nek, Bartók Béla, Dohnányi Ernő, Hu bay Jenő, Kodály Zoltán és Poldini Edének a zenevilágra gyakorolt hatá- sát. A cikk megemlékezik arról is, hogy a magyar muzsika mennyire el- őlt a más nemzetek zenei rendszeré- től, amennyiben a magyar nyelvhez, idomulván az itemek elsősorára esik rendszerint a hangsúly s ezáltal a magyar zenének utánozhatatlan von- zóerőt kölcsönöz.

A "Mary Manners" aláírással meg- jelent cikkeknek tehát megvan a ma- guk olvasóközönsége, amely legobb- nyírk magasabb állásban levő, befo- lyásos kanadai polgárokból áll. An- nál nagyobb örömmel vettük tehát, hogy a Free Press január 25-iki szá- mában részletesen ismerteti a buda- pesti "Magyarság" napilap szerkesz- tésében angol, orosz és magyar nyel- ven "Egy halálra ítélt ország" címen megjelent albumot, amely a világ köz- személynéje elé tárja a magyar nép- pel elkövetett igazságtalanságokat.

Végül megemlékezik a cikk nép- dalaink szépségéről, melyben a kana- dai közönségnek nem egyszer volt már alkalmal gyönyörködni Mahalek Dezsőné művészi tolmácsolásában. A londoni tanulmányutjáról nemrég visszatért neves művész nő elbeszélé- se nyomán írta Miss Walker a Free Press hasábján, hogy John Coates, az angol tenorénekesek legnagyobb- tésében angol, orosz és magyar nyel- ven "Egy halálra ítélt ország" címen megjelent albumot, amely a világ köz- személynéje elé tárja a magyar nép- pel elkövetett igazságtalanságokat. Miss Walker miután kiemeli a ma- gyar nemzet nemzetközi szempontból

NEM KAP TÖBB ALBERTAI SZENET ONTARIO?

Amint annakidején a Kanadai Ma- gyar Ujság megírta, 1927 júliusában az ottawai kormány által kiküldött szakbizottság úgy az albertai szénbányák fellendítése, mint jobb munka- átvizsgálata és szállítási adatokat és alkalmal és magasabb munkabérek biztosítása, nemkülönben a keletka- nadai fogyasztóközönségnek kanadai szénrel való ellátása céljából meg- egyeztet létesített a vasutársaságok- kal, mely szerint az albertai szenet minden nyereség nélkül szállítják On- tarióba. Közben sikerült még nagyobb kedvezményeket biztosítani az alber- tai szén szállítására vonatkozólag, a mennyiben a kormány hajlandónak mutatkozott tonnánként \$6,74-re le- szállított szállítási díj és a vasuttár- sások kiadása közötti különbözetet fedezni.

Tekintettel arra, hogy a vasuttár- sásokkal három évre kötött szerző- dés júniusban lejár, a képviselőház ál- tal kiküldött szakbizottság már most átvizsgálta a szállítási adatokat és arra a szomorú megállapításra jött, hogy önköltségi áron nem kevesebb, mint \$8,23-ba kerül mindenegyes ton- na albertai szénnek Ontarióba való szállítása, ugyhogy ennek értelmében a birodalmi kormánynak a tonná- ként felmerülő \$1,48 különbséget visz személnél is meg kell fizetnie. En- nek következtében a bányák el van- nak kénytelenek arra, hogy júliustól kez- ddőleg el fogják veszteni a keletka- nadai piacot, miután a kedvezményes fuvardíjak megzúszottak miatt fel- szökő árakkal nem tudják felvenni a versenyt az amerikai szénrel.

Mi lesz Bronfmannel? Négy hajós fulladt a tengerbe

A Montreálból legutóbb a reginal börtönbe szállított Bronfman millo- mos szeszcsempész esete körül való- ságos bonyodalom alakult. Lapzártá- kor ugyanis azt a hírt kaptuk, hogy az ottawai főügyész levelével egy- csendőrmester érkezett Reginába s a levél alapján Bronfman kiadását követelte, azzal az ürüggyel, hogy fe- bruár 1-én Ottawában akarják kihál- gatni.

A Nova Scotia tartományban a 60 lábnyi apály és dagálykülönbségéről világhírű Fundy öblében mult vasár- nap hatalmas hóvihár dühöngött, amely amellett, hogy igen sok kárt o- kozott a halászhajókban és felszerelésekben, egyúttal négy hajó életét követelte. A "Grace Hankinson" ne- vű kis halászhajózat ugyanis a magas- ra szökő hullámok olyan erővel vág- ták egy sziklaszigetbe, hogy percek alatt elsüllyedt. A hajó kapitánya is odaveszett, amikor az egyik fülőlő- matróza segítségére sietve egy hullám darabokra loccsantotta fejét, a hajó egyik törött darabján. Az első- siető mentőhajók csupán négy embert tudtak megmenteni a kis hajó nyolc főnyi legénységéből.

Habár a reginal börtönigazgató e- leinte nem akart kötélinek állni, az ottawai ügyészséggel folytatott telefon beszélgetés és táviratváltás után va- lószínűleg mégis kénytelen lesz ki- engedni ezt a veszedelmes színhá- most, akinek állítólag egykor a sas- katchewani fináncok nagyrésze a zse- bében volt.

Washingtonban játszik a Hart House vonósnégyes

Torontói tudósítók szerint Ka- nada világszerte elismert művészi együttese, a Hart House vonósnégyes Vincent Massey, Kanada Egyesült Ál- lamokbeli nagykövetének meghívásá- ra február 15-én hangversenyt fog adni Amerika politikai fővárosában. Bennünket kanadai magyarokat an- nál inkább örömmel tölt el ez a meg- tisztelő meghívás, mert hiszen a Hart House Quartet első heggedűse, Kréz Gáza magyar származású művész, aki családjával együtt sokszor fordul meg az Óhazában, ahol mindig ünne- pelve fogadják a zenebarátok.